

DOI: 10.18276/sip.2018.53/2-09

Łukasz Ambroziak*

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
– Państwowy Instytut Badawczy

POTENCJALNY WPŁYW UMOWY O PARTNERSTWIE GOSPODARCZYM UE–JAPONIA NA POLSKI HANDEL ROLNO-SPOŻYWCZY Z JAPONIĄ

Streszczenie

W artykule dokonano oceny potencjalnego wpływu Umowy o partnerstwie gospodarczym UE–Japonia (*Economic Partnership Agreement* – EPA) w zakresie barier taryfowych na handel produktami rolno-spożywczymi Polski. Analizę przeprowadzono na podstawie niepublikowanych danych handlowych Ministerstwa Finansów, taryfy celnej UE oraz Japonii, a także wstępnej wersji umowy EPA. Badanie wykazało, że wejście w życie umowy EPA może być szansą dla polskich producentów na zwiększenie eksportu żywności do Japonii. Może to dotyczyć m.in. mięsa i przetworów mięsnych, wyrobów czekoladowych, wódki, a w mniejszym stopniu produktów mleczarskich i przetworów na bazie zbóż i mleka (liczne ograniczenia w liberalizacji). Umowa EPA nie będzie zagrożeniem dla polskich producentów żywności ze względu na niską konkurencyjność cenową żywności japońskiej.

Słowa kluczowe: Umowa o partnerstwie gospodarczym UE-Japonia, EPA, Polska, Japonia, handel, produkty rolno-spożywcze

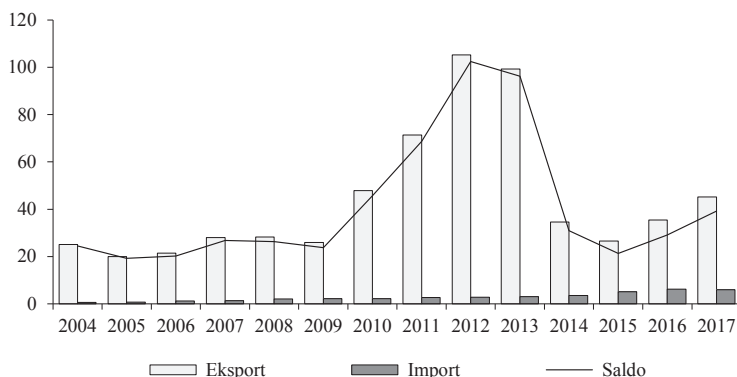
* Adres e-mail: lukasz.ambroziak@ierigz.waw.pl.

Wprowadzenie

8 grudnia 2017 roku zakończyły się negocjacje w sprawie zawarcia umowy o partnerstwie gospodarczym między Unią Europejską a Japonią (*Economic Partnership Agreement – EPA*). Jest to kolejna umowa, po umowie z Koreą Południową, Singapurem i Kanadą, wynegocjowana w ostatnich latach przez UE z krajem wysoko rozwiniętym. EPA wpisuje się w unijną strategię „Europa 2020”, w której politykę handlową (a w szczególności zawierane umowy o wolnym handlu) uznano za podstawowy element polityki gospodarczej UE, mający przyczynić się do pobudzenia wzrostu gospodarczego i stworzenia nowych miejsc pracy na jednolitym rynku europejskim (EC 2010).

Obecnie Japonia ma niewielkie znaczenie w polskim handlu produktami rolno-spożywczymi. W pierwszych latach członkostwa Polski w UE wartość polskiego eksportu produktów rolno-spożywczych do Japonii oscylowała wokół 20–30 mln euro. Wyraźny wzrost nastąpił w latach 2010–2012, co było związane z eksportem mięsa wieprzowego. W 2012 roku wartość polskich dostaw do Japonii przekroczyła 100 mln euro, a w 2013 roku była tylko nieznacznie niższa (rys. 1). W lutym 2014 roku Japonia wprowadziła zakaz wwozu polskiej wieprzowiny w związku z wykryciem przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF) u padłych dzików na terenie województwa podlaskiego (Tereszczuk, 2016). Spowodowało to załamanie polskiego eksportu rolno-spożywczego do Japonii, którego przeważającą część

Rysunek 1. Obroty handlowe Polski z Japonią w latach 2004–2017 (mln euro)

Źródło: obliczenia własne na podstawie niepublikowanych danych Ministerstwa Finansów (2018).

stanowiło właśnie mięso wieprzowe. Od 2015 roku obserwowany jest ponowny wzrost eksportu do Japonii. W 2017 roku jego wartość wyniosła 45,2 mln euro, co oznaczało wzrost o 80% w porównaniu z 2004 rokiem. Import rolno-spożywczy z Japonii, mimo systematycznego wzrostu, był marginalny. W 2017 roku Polska sprowadziła z Japonii żywność o wartości zaledwie 6 mln euro. Tym samym, Polska miała trwale dodatnie saldo obrotów handlowych produktami rolno-spożywczymi z Japonią (w 2017 r. wyniosło ono blisko 40 mln euro).

W 2017 roku do Japonii trafiło zaledwie 0,2% polskiego eksportu rolno-spożywczego ogółem (eksport wewnątrz UE i poza UE łącznie) i 0,9% eksportu żywności poza UE (MF, 2018). Pozwoliło to Japonii uplasować się dopiero na odpowiednio 48 oraz 24 miejscu wśród największych rynków zbytu polskiej żywności ogółem oraz spoza UE. Z kolei w 2017 roku udział Japonii w polskim imporcie rolno-spożywczym ogółem wyniósł zaledwie 0,03% (88 msc.), a w imporcie spoza UE – 0,11% (61 msc.). O niewykorzystanych możliwościach z wymiany handlowej Polski z Japonią może również świadczyć znikomy udział Polski w unijnym handlu z Japonią¹. W 2016 roku polski eksport żywności do Japonii stanowił 0,6% eksportu unijnego, a import – 1,6%².

Niekorzystnym zjawiskiem jest silna koncentracja obrotów handlowych w kilku grupach produktów. Blisko 21% polskiego eksportu do Japonii w 2017 roku stanowił puch gęsi (MF, 2018). Kolejne miejsce zajęły ryby i filety rybne – zamrożone lub wędzone, m.in. łosoś pacyficzny (16%), koncentrat jabłkowy (13%), podroby jadalne i mięso wołowe (po ok. 7%) oraz wyroby czekoladowe (5%). Z kolei w imporcie największe znaczenie miała skrobia ziemniaczana (30%), różne przetwory spożywcze, np. sosy, suplementy diety (21%), whisky (11%), przetworzone warzywa, tłuszcz z wełny oraz herbata zielona (po ok. 4%).

Mając na uwadze obecne niewielkie znaczenie Japonii w polskim handlu rolno-spożywczym, w artykule dokonano oceny potencjalnego wpływu Umowy o partnerstwie gospodarczym UE–Japonia w zakresie liberalizacji ceł na polski handel rolno-spożywczy z Japonią. Punktem wyjścia artykułu jest przegląd wyników wcześniejszych badań oraz opis zastosowanej metody. W dalszej kolejności pokazano poziom protekcji w przywozie UE i Japonii oraz omówiono harmonogramy

¹ Największymi unijnymi eksporterami żywności do Japonii były Francja, Włochy, Hiszpania, Dania i Holandia, a największymi importerami – Holandia, Francja, Niemcy i Wielka Brytania.

² Dla porównania udział Polski w handlu zewnętrznym UE w 2016 r. wyniósł ok. 3,5%.

liberalizacji przewidziane w EPA. Następnie dokonano oceny wpływu, jaki może mieć EPA na polsko-japoński handel żywnością.

1. Przegląd literatury

W ostatnich latach powstało kilka opracowań, w których oszacowano skutki wejścia w życie umowy EPA na gospodarki krajów UE (np. Benz, Yalcin, 2014; Francois, Manchin, Norberg, 2011). Tylko jednak w niektórych z nich odrębnie przeanalizowano wymianę handlową produktami rolno-spożywczymi UE z Japonią. Najbardziej kompleksowym opracowaniem była ocena wpływu dokonana w 2016 roku przez kilku ekspertów na zlecenie Komisji Europejskiej (EC, 2016). Sektor rolno-spożywczy uwzględniono także w analizie przygotowanej w 2017 roku przez niemiecki instytut ekonomiczny Ifo na zlecenie Fundacji Bartelsmanna (Ifo Institute, 2017). Z przeprowadzonych analiz wynikało, że unijny sektor rolno-spożywczy zyska po wejściu w życie umowy EPA. Autorzy tych opracowań podkreślają, że korzyści będą związane nie tylko z eliminacją (redukcją) stawek celnych we wzajemnej wymianie żywnością, ale również z redukcją barier pozataryfowych. Autorowi nie jest natomiast znane żadne badanie dotyczące wpływu umowy EPA na polski sektor rolno-spożywczy. Niniejsze badanie przyczyni się zatem do wypełnienia tej luki badawczej.

2. Materiały i metody

W artykule wykorzystano niepublikowane dane handlowe Ministerstwa Finansów, taryfy celne UE i Japonii z 2017 roku oraz wstępną wersję umowy EPA. Jeśli nie zaznaczono inaczej, produkty rolno-spożywcze rozumie się jako produkty działów 01–24 klasyfikacji HS.

Oceny wpływu EPA na handel rolno-spożywczy Polski z Japonią dokonano dwiema metodami:

- a) pokazując skalę poprawy dostępu do rynku partnerów dla 10 głównych produktów rolno-spożywczych w eksporcie Polski do Japonii oraz imporcie z tego kraju; dane te są dość reprezentatywne dla całego handlu z uwagi na

- to, że omawiane tu handlu produkty stanowiły większość eksportu i importu rolno-spożywczego (odpowiednio 63 i 71%);
- b) identyfikując grupy produktów o najgłębszej skali liberalizacji w UE oraz w Japonii oraz wskazując ich wagę w polskim handlu rolno-spożywczym z Japonią.

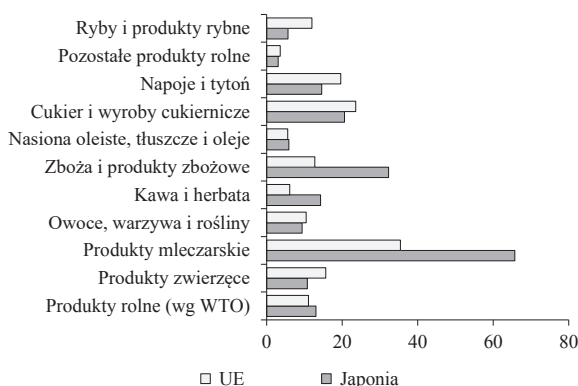
3. Rezultaty

3.1. Bariery taryfowe w dostępie do rynku UE i Japonii

Unia Europejska i Japonia miały porównywalny poziom protekcji w dostępie do swoich rynków dla produktów rolnych (wg definicji WTO). W 2016 roku średnia stawka arytmetyczna wynikająca z klauzuli największego uprzywilejowania (KNU) w przywozie artykułów rolnych do UE wyniosła 11,1%, a w przywozie do Japonii – 13,1% (WTO, 2017, s. 82, 101).

W taryfie celnej UE wysoki poziom protekcji dotyczył przede wszystkim produktów podstawowych gałęzi rolnictwa i przemysłu spożywczego (rys. 2). W 2016 roku najwyższe stawki celne KNU obowiązywały w przywozie produktów mleczarskich (35%), cukru i wyrobów cukierniczych (24%), napojów i tytoniu (20%) oraz produktów zwierzęcych (16%). Japonia miała najwyższe stawki celne

Rysunek 2. Średnie arytmetyczne stawki KNU w przywozie UE i Japonii w 2016 roku (%)

Źródło: WTO (2017).

KNU w przywozie produktów mleczarskich (66%) oraz zbóż i produktów zbożowych (32%). Były one zatem odpowiednio blisko dwukrotnie i dwuipółkrotnie wyższe niż w przywozie do UE. W taryfie celnej Japonii było też więcej tzw. kominów taryfowych (szczególnie wysokie cła na niektóre produkty) i były one wyższe niż w taryfie UE³. W przywozie niektórych produktów mleczarskich oraz zbóż i przetworów zbożowych stawki celne przekraczały 500%, podczas gdy w UE nie przekraczały 170% (najwyższe były w grupie nasion oleistych, olejów i tłuszczów oraz owoców i warzyw).

3.2. Postanowienia umowy EPA w zakresie barier taryfowych

Harmonogramy liberalizacji w umowie EPA, podobnie jak w kompleksowej umowie gospodarczo-handlowej między UE a Kanadą (CETA), mają postać tzw. listy negatywnej. Oznacza to, że z dniem wejścia w życie umowy nastąpi zniesienie ceł na wszystkie linie taryfowe z wyjątkiem tych wymienionych przez obie strony w tzw. listach koncesji. W żadnej innej umowie zawartej przez UE nie przewidziano aż tylu różnych scenariuszy stopniowej liberalizacji ceł w dostępie do rynku partnera handlowego w odniesieniu do produktów rolno-spożywczych, co w umowie EPA (przewidziano 46 takich scenariuszy). Co więcej, każdy z tych scenariuszy został szczegółowo opisany w listach koncesji, z uwzględnieniem stawek celnych obowiązujących w danych roku przez najbliższych 20 lat od momentu wejścia w życie umowy.

Liberalizacja w ramach EPA w zakresie produktów rolno-spożywczych będzie miała charakter asymetryczny, a eliminacja bądź redukcja ceł na wiele produktów przebiegać będzie stopniowo. Unia szybciej otworzy się na japońską żywność niż Japonia na żywność pochodzącą z UE. Z dniem wejścia umowy w życie, UE zniesie cła na ponad 93% linii taryfowych odnoszących się do produktów rolno-spożywczych, a Japonia na zaledwie 44% takich linii (EPA, 2017)⁴. Na kolejne 3% linii w przywozie do UE i 32% w przywozie do Japonii eliminacja ceł nastąpi stopniowo, w ciągu tzw. okresów przejściowych, liczących nawet 15–20 lat. W przywozie do Japonii 15-letni okres przejściowy przewidziano m.in. dla niektórych podrobów i przetworów mięsnych z bydła, niektórych ryb i filetów (np. makreli)

³ W 2016 r. linie taryfowe z cłem powyżej 100% stanowiły 0,6% taryfy UE i 2,3% taryfy Japonii, odnoszącej się do produktów rolnych.

⁴ Odsetek linii dotyczący poszczególnych scenariuszy liberalizacji jest szacunkiem autora.

oraz wybranych serów niedojrzewających i przemysłowych, a 20-letni okres przejściowy dla jednego preparatu białkowego. UE po 15 latach zniesie zaś całkowicie cła w przywozie niektórych ryb (m.in. tuńczyków, ostroboków, morszczuków) oraz krewetek, krabów, homarów i przegrzebków (w tym przetworzonych).

Cła na część produktów nie zostaną całkowicie zniesione, tylko obniżone (jednorazowo bądź stopniowo). Ta ścieżka liberalizacji obejmie około 5% produktów w przywozie do Japonii i niespełna 1% w przywozie do UE. W przywozie do Japonii przewidziano utworzenie 25 preferencyjnych kontyngentów taryfowych, obejmujących 124 linie taryfowe (nieco ponad 5%). Część z tych kontyngentów będzie mieć charakter bezcłowy, a dla części przewidziano jedynie obniżkę stawki celnej (jednorazowo bądź stopniowo w określonym okresie). Kontyngentami objęto m.in. pszenicę, jęczmień oraz niektóre wyroby z nich, cukier, glukozę, fruktozę, skrobię, słód, niektóre przetwory mleczne. W odniesieniu do około 8% linii taryfowych objętych liberalizacją stopniową w przywozie do Japonii i nieco ponad 1/4 linii w przywozie do UE po 5 latach od wejścia w życie umowy strony powinny dokonać przeglądu efektów liberalizacji w celu ewentualnego jej przyspieszenia bądź pogłębienia w stosunku do uzgodnionych harmonogramów.

Produkty najbardziej wrażliwe wyłączono z liberalizacji. W przywozie do Japonii wyłączenia objęły blisko 13% linii rolnych⁵, a w przywozie do UE zaledwie 2%. Japonia wyłączyła z liberalizacji m.in. mięso i olej z wielorybów, niektóre rodzaje jęczmienia, pszenicy oraz wybrane przetwory z nich, pszenżyto, niektóre produkty mleczarskie, wodorosty, wyroby czekoladowe oraz przekąski ryżowe (Arare, Senbei). W przywozie do UE liberalizacji nie będą podlegać m.in. wieloryby oraz mięso i podroby z nich, ryż, mąka, kasze, granulki i niektóre przetwory z ryżu, a także niektóre wodorosty.

3.3. Inne postanowienia umowy EPA

Na mocy umowy EPA Japonia może w przypadku przekroczenia wielkości wolumenu przywozu z UE niektórych produktów zastosować przewidziane w tej umowie środki ochronne przeciwko nadmiernemu importowi rolnemu (*agricultural safeguard measures*). Polega to na tymczasowym podniesieniu stawki celnej w przywozie z UE do poziomu określonego w umowie. Mechanizm ten przewidziano

⁵ Uwzględniono tutaj również te linie taryfowe, w których Japonia udzieliła kontyngentów w ramach jej zobowiązań w WTO.

dla około 7% linii taryfowych objętych stopniową liberalizacją. W grupie tej znalazły się: niektóre rodzaje mięsa i podrobów wołowych i wieprzowych, niektóre przetwory z mięsa wieprzowego, mleczne preparaty proteinowe, serwatka w proszku, świeże pomarańcze i konie wyścigowe.

W kwestii środków sanitarnych i fitosanitarnych (SPS) strony potwierdziły swoje prawa i obowiązki wynikające z Porozumienia w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych WTO. W porozumieniu stworzono ogólne ramy dalszej współpracy w zakresie stosowanych przez strony środków sanitarnych i fitosanitarnych (EC, 2017).

Umowa EPA zawiera także regulacje dotyczące unijnych oznaczeń geograficznych⁶. Na liście oznaczeń podlegających ochronie na terytorium Japonii znalazło się ponad 200 produktów pochodzących z UE (m.in. francuskie sery, włoskie sery i szynka). Wśród nich znalazły się również dwa polskie produkty: Polska wódka oraz Wódka ziołowa z Niziny Północnopodlaskiej aromatyzowana ekstraktem z trawy żubrowej (EPA, 2017).

4. Dyskusja

4.1. Potencjalny wpływ EPA na polski eksport rolno-spożywczy do Japonii

Wśród 10 najważniejszych polskich produktów w eksporcie do Japonii, przywóz trzech z nich odbywał się w 2017 roku po stawce zerowej, a przywóz kolejnych pięciu – po stawce celnej nie wyższej niż 15% (tab. 1). Najwyższe cło obowiązywało w przywozie do Japonii zamrożonego mięsa z bydła bez kości (38,5%) oraz koncentratu jabłkowego (34% lub 23 yen/kg). Wejście w życie umowy spowoduje całkowite zniesienie cel w imporcie tych grup produktów, dla których obecnie stawka celna nie przekracza 10%. W przypadku koncentratu jabłkowego, ozorów wołowych oraz wyrobów czekoladowych eliminacja cel nastąpi stopniowo, w ciągu 10 lat. Cło na przywóz mięsa z bydła zostanie obniżone do poziomu 9% w ciągu 15 lat.

⁶ Oznaczenie geograficzne to słowne oznaczenie, które odnosi bezpośrednio lub pośrednio do nazwy miejsca, miejscowości, regionu lub kraju. Stosuje się je do produktów, których jakość, charakterystyka lub renoma są zasadniczo związane z danym miejscem (np. szynka parmeńska, ser grana padano, wino tokaj, porto).

Tabela 1. Najważniejsze produkty w polskim eksporcie do Japonii

Kod CN8	Opis	Wartość (mln euro)	Udział (%)	Stawka KNU	Stawka EPA*
		przeciętnie rocznie w latach 2015–2017			
05051010	pióra surowe i puch	6,7	18,7	0,0%	0,0%
03048100	filety z łososia pacyficznego (zamrożone)	2,6	7,2	3,5%	0,0%
20097919	koncentrat jabłkowy	2,5	7,0	34% lub 23 yen/kg	B10
05051090	pióra i i puch, oczyszczone i zakonserwowane	2,4	6,7	0,0%	0,0%
02023090	mięso z bydła, bez kości (zamrożone)	2,1	6,0	38,5%	R1 SGI**
02062100	ozory jadalne z bydła (zamrożone)	2,0	5,6	12,8%	B10***
02050080	mięso z koni, osłów, mułów (zamrożone)	1,2	3,4	0,0%	0,0%
03054100	łososie pacyficzne (wędzone)	1,2	3,2	10,5%	0,0%
18069019	czekoladki i wyroby czekoladowe	0,9	2,5	10,0%	B10
16041910	konserwy z ryb łososiowatych	0,8	2,3	9,6%	0,0%
10 najważniejszych produktów		22,4	62,7		

* B10 – całkowita eliminacja cel w jedenastu równych ratach; ** SGI – produkt objęty mechanizmem rolnych środków ochronnych; *** B10 – redukcja cel o 50% stawki bazowej z dniem wejścia umowy w życie, a następnie całkowita eliminacja cel w dziesięciu równych ratach; R1 – redukcja cel do 27,5% *ad valorem* z dniem wejścia w życie, następnie redukcja cel do 20% *ad valorem* w dziewięciu równych ratach, następnie redukcja cel do 9% *ad valorem* w sześciu równych ratach.

Źródło: opracowanie własne na podstawie EPA (2017); TARIC (2017); JC (2018); MF(2018).

Japoński rynek żywności jest bardzo wymagający i tylko nieliczni są w stanie sprostać jego wymaganiom. Doświadczenia polskich producentów wskazują jednak, że ich działania mogą być skuteczne. Do lutego 2014 roku Polska eksportowała na rynek japoński duże ilości mięsa wieprzowego. W związku z wykryciem w Polsce wirusa ASF u padłych dzików, Japonia zakazała wwozu polskiego mięsa. We wrześniu 2017 roku uznała ona jednak regionalizację produkcji trzody chlewnej i zniosła zakaz wwozu wieprzowiny i przetworów wieprzowych z 13 województw (z wyjątkiem podlaskiego, mazowieckiego i lubelskiego). Stwarza to możliwości odbudowania eksportu tego mięsa. Od sierpnia 2014 roku Polska, jako jeden z czterech krajów UE, ma pozwolenie na eksport do Japonii wołowiny. W sierpniu 2017 roku Japonia zniosła również zakaz importu z Polski żywego drobiu, mięsa drobiowego i przetworów oraz jaj, wprowadzony w związku z występowaniem ptasiej grypy. Wejście w życie umowy EPA poprawi dostęp do rynku japońskiego dla mięsa i przetworów mięsnych. W przywozie tych produktów przewidziano całkowitą eliminację

ceł w momencie wejścia w życie umowy, stopniową eliminację bądź redukcję ceł z zachowaniem okresów przejściowych.

W najmniejszym stopniu na poprawę dostępu do rynku japońskiego mogą liczyć natomiast producenci produktów mleczarskich. Część z nich w przywozie do Japonii wyłączono z liberalizacji, dla blisko 70 linii utworzono preferencyjne kontyngenty taryfowe (w tym tylko część ma charakter bezcłowy), dla pozostałych przewidziano redukcję bądź eliminację ceł z zachowaniem okresów przejściowych. Podobne ograniczenia w liberalizacji dostępu do swojego rynku Japonia zachowała również w przywozie wielu przetworów zbożowych oraz przetworów spożywczych na bazie zbóż i mleka.

Uzgodniony harmonogram liberalizacji stwarza potencjalne możliwości rozwoju polskiego eksportu takich produktów, jak: czekoladki i wyroby czekoladowe, przetwory mięsne, ryby oraz przetwory rybne, wódka (dwa jej rodzaje znalazły się na liście oznaczeń geograficznych). Dla tych produktów przewidziano bowiem eliminację ceł, zarówno w momencie wejścia w życie umowy, jak i z zachowaniem okresów przejściowych. Niższe stawki celne w przywozie to jednak za mało, aby rozpocząć eksport do Japonii. Niezbędne jest również spełnienie wielu restrykcyjnych norm sanitarnych i fitosanitarnych, związanych z bezpieczeństwem żywności oraz uzyskanie odpowiednich certyfikatów uprawniających do eksportu na rynek japoński (np. w Polsce 20 zakładów ma certyfikaty uprawniające do eksportu wółowiny do Japonii).

Aby zaistnieć na rynku japońskim konieczna jest ponadto intensyfikacja prowadzonych już obecnie akcji promocyjnych polskiej żywności i przekonanie do niej Japończyków, gdyż obecnie polska żywność jest nadal mało znana w Japonii⁷. Co więcej, Japończycy zwracają dużą uwagę na zdrowe odżywianie, dlatego szansą dla polskich eksporterów może okazać się również żywność ekologiczna.

4.2. Potencjalny wpływ EPA na polski import rolno-spożywczy z Japonii

Wśród 10 najważniejszych produktów w przywozie z Japonii w 2017 roku tylko dla dwóch produktów cło było wyższe niż 10%, czyli pozostałych przetworów warzywnych, np. w postaci proszku (17,6%) oraz pozostałych przetworów

⁷ W listopadzie 2017 r. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi ogłosiło, że hasło „Polska smakuje” będzie hasłem promującym polską żywność na całym świecie.

spożywczych, np. suplementów diety (12,8%) – tabela 2. Bezcelowy był zaś import tłuszczu z wełny i whisky. Po wejściu w życie EPA bezcelowy będzie przywóz aż ośmiu produktów. Po 7 latach nastąpi też zniesienie ceł na przywóz mrożonego mięsa z ryb morskich. W imporcie pozostałych przetworów spożywczych zawierających tłuszcz mleka, sacharozę, izoglukozę, glukozę lub skrobię stawki celne zostaną obniżone o połowę.

Tabela 2. Najważniejsze produkty w polskim imporcie z Japonii

Kod CN8	Opis	Wartość (mln euro)	Udział (%)	Stawka KNU	Stawka EPA*
		przeciętnie rocznie w latach 2015–2017			
11081300	skrobia ziemniaczana	1820,5	31,5	166 euro/t [6%]**	0,0%
21031000	sos sojowy	513,7	8,9	7,7%	0,0%
22083082	whisky	313,4	5,4	0,0%	0,0%
15050090	tłuszcz z wełny	300,4	5,2	0,0%	0,0%
03049999	mięso z ryb morskich (zamrożone)	235,8	4,1	7,5%	B7
20059980	pozostałe przetwory warzywne (np. w postaci proszku)	234,2	4,1	17,6%	0,0%
21039090	pozostałe preparaty spożywcze (np. sosy)	210,4	3,6	7,7%	0,0%
21069092	pozostałe przetwory spożywcze (np. suplementy diety)	174,2	3,0	12,8%	0,0%
23099041	karma dla zwierząt domowych	161,3	2,8	55 euro/t [2%]**	0,0%
21069098	pozostałe przetwory spożywcze zawierające tłuszcz mleka, sacharozę, izoglukozę, glukozę lub skrobię	138,4	2,4	9%+EA***	R5(-50)
10 najważniejszych produktów		4102,3	71,0		

* B7 – całkowita eliminacja ceł w ośmiu równych ratach; R5(-50) – redukcja ceł o 50% w sześciu równych ratach;

** – w nawiasie kwadratowym podano szacunek ekwiwalentu *ad valorem*; *** – element rolny.

Źródło: opracowanie własne na podstawie EPA (2017); TARIC (2017); JC (2017); MF(2018).

Wejście w życie umowy EPA nie będzie zagrożeniem dla polskich producentów żywności. Importowane produkty nie są konkurencyjne cenowo ze względu na wysokie koszty produkcji w Japonii. Umowa EPA może natomiast przyczynić się do wzrostu importu produktów związanych z tradycyjną kuchnią japońską.

Podsumowanie

Obecnie Japonia ma niewielkie znaczenie w polskim handlu rolno-spożywczym. Na niektóre produkty ważące obecnie istotnie w polskim eksporcie do Japonii, redukcja ceł będzie znacząca, co powinno ułatwić zwiększenie wywozu. Wejście w życie umowy EPA będzie szansą na zwiększenie eksportu polskiej żywności, m.in. mięsa i przetworów z mięsa, ryb i przetworów rybnych, czekoladek i wyrobów czekoladowych, wódki. Ograniczone możliwości wzrostu eksportu będą zaś mieć producenci artykułów mleczarskich i przetworów na bazie zbóż i mleka, gdyż Japonia w mniejszym stopniu otworzyła swój rynek na te produkty. Nie ulega wątpliwości, że już teraz warto zintensyfikować działania, mające ułatwić wejście polskim producentom na japoński rynek, np. przez organizowanie w Japonii akcji promujących polską żywność. Po wejściu w życie EPA dostęp do rynku japońskiego na identycznych warunkach będą mieć także producenci z pozostałych 27 krajów UE, co przełoży się z pewnością na większą konkurencję na tym rynku.

Bibliografia

- Benz, S., Yalcin, E. (2013). Quantifying the Economic Effects of an EU-Japan Free Trade Agreement. *CESifo Working Paper*, 4319.
- EC (2010). Komunikat Komisji Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego wykluczeniu społecznemu. Pobrane z: http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_PL_ACT_part1_v1.pdf.
- EC (2017). *Factsheets about the agreement*. Komisja Europejska.
- EC (2016). *Trade Sustainability Impact Assessment of the Free Trade Agreement between the European Union and Japan*. Pobrane z: <http://www.tsia-eujapantrade.com/>.
- EPA (2017). Wstępna wersja Umowy o partnerstwie gospodarczym UE–Japonia. Pobrane z: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1684>.
- Francois, J., Manchin, M., Norberg, H. (2011). *Economic Impact Assessment of an FTA between the EU and Japan*. Technical report.
- Ifo Institute (2017). *On the Economics of an EU-Japan Free Trade Agreement*. Study of the Ifo Institute on behalf of the Bertelsmann Foundation.
- JC (2017). *Japan Customs, Japan's Tariff Schedule as of January 1 2017*. Pobrane z: http://www.customs.go.jp/english/tariff/2017_1/index.htm.
- MF (2018). Niepublikowane dane handlowe Ministerstwa Finansów.

TARIC (2017). Zintegrowana Taryfa Celna Wspólnot Europejskich.

Tereszczuk, M. (2016). Analiza wyników handlu zagranicznego produktami mięsnymi w 2015 r. *Gospodarka Mięsna*, 3, 42–50.

WTO (2017). World Tariffs Profiles 2017.

THE POTENTIAL IMPACT OF THE ECONOMIC PARTNERSHIP AGREEMENT BETWEEN THE EU AND JAPAN ON POLAND'S AGRI-FOOD TRADE WITH JAPAN

Abstract

The aim of the paper is to present the potential impact of the Economic Partnership Agreement EU-Japan (EPA) in area of tariff preferences, on Poland's agri-food trade with Japan. The analysis was carried out on the basis of unpublished trade data of the Ministry of Finance, the EU and the Japan customs tariffs and preliminary version of the EPA. The research shows that the entry into force of the EPA may be a chance for Polish food producers to increase their exports to Japan. It may concern e.g. meat and meat products, chocolate products, vodka, and to a lesser extent also dairy products as well as preparations based on milk and cereals (many limitations in liberalization). The EPA will not be a threat for Polish food producers due to high cost of food production in Japan.

Keywords: The Economic Partnership Agreement EU-Japan, EPA, Poland, Japan, trade, agri-food products

JEL codes: F14, F15